

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VI./2017
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 151/2016
populárny názov	Rešpektovanie zásady ochrany dobrej vôle súdmi pri nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti od nevlastníka
sudca spravodajca	Milan Čalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	03.05.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak má mať určovací žaloba okrem iného aj preventívny charakter (má predchádzať ďalším sporom), nemožno vidieť rozumný dôvod na to, aby sa otázka dobrej viery nadobúdateľa, ktorý je evidovaný v katastri nehnuteľností ako vlastník, neskúmala v konaní o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi, a aby všeobecné súdy v podstate umelo predlžovali stav právnej neistoty a nútili strany do podávania ďalších (zbytočných) žalôb, v ktorých by sa táto otázka následne riešila.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia boli v procesnom postavení žalovaných v 1. a 2. rade účastníkmi občianskeho súdneho konania, v ktorom sa žalobcovia v 1. až 3. rade ako dedičia po nebohom poručiťovi domáhali určenia, že nimi označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi. Okresný súd rozsudkom z 28. novembra 2012 rozhodol tak, že označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi, zomrelom 12. mája 2007. Okresný súd rozsudok odôvodnil tým, že hoci poručiťeľ ešte 29. marca 2007 previedol kúpnu zmluvou vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na P. L. a následne na základe sledu kúpnych zmlúv bolo vlastnícke právo zapísané v katastri nehnuteľností v prospech sťažovateľov, avšak vzhľadom na vykonané dokazovanie súd uzavrel, že poručiťeľ konal pri podpise kúpnej zmluvy z 29. marca 2007 v takej psychickej poruche, v dôsledku ktorej nebol na tento úkon spôsobilým, a teda kúpna zmluva z 29. marca 2007 bola absolútne neplatná. V situácii, keď P. L. vlastnícke právo k označeným nehnuteľnostiam z dôvodu absolútne neplatného právneho úkonu nenadobudol, nemohol potom toto právo účinne previesť na ďalšieho kupujúceho a na základe následne uzavretých kúpnych zmlúv vlastnícke právo k nim nemohlo byť prevedené ani na žalovaných. Na odvolanie sťažovateľov o veci rozhodoval krajský súd, ktorý rozsudkom napadnutým touto sťažnosťou rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.
z odôvodnenia	Podstatnou sťažnostnou námietkou bola argumentácia sťažovateľov, že nadobudli sporné nehnuteľnosti v dobrej viere od ich predchádzajúceho

	<p>vlastníka. Rozsudok krajského súdu podľa ich názoru nerešpektuje zásadu ochrany dobrej viery a zásadným spôsobom porušuje práva a oprávnené záujmy sťažovateľov ako dobromyseľných nadobúdateľov a vlastníkov nehnuteľností.</p> <p>Rozhodujúca otázka ústavnoprávneho významu spočívala v posúdení rozsudku krajského súdu z hľadiska jeho možnej kolízie s označenými právami sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru, a to najmä z hľadiska možného dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam od nevlastníka.</p> <p>Pokiaľ ide o ústavnoprávne posúdenie sťažnosti sťažovateľov, ústavný súd síce vidí rozdiel medzi konaním o určenie vlastníctva a konaním o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi, v oboch prípadoch však ide o obdobné určovacie žaloby, v ktorých podľa názoru ústavného súdu musí byť princíp ochrany dobrej viery dobromyseľného nadobúdateľa chránený rovnakým spôsobom. Ak má totiž mať určovacia žaloba okrem iného aj preventívny charakter (má predchádzať ďalším sporom), nemožno vidieť rozumný dôvod na to, aby sa otázka dobrej viery nadobúdateľa, ktorý je evidovaný v katastri nehnuteľností ako vlastník, neskúmala v konaní o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi, a aby všeobecné súdy v podstate umelo predlžovali stav právnej neistoty a nútili strany do podávania ďalších (zbytočných) žalôb, v ktorých by sa táto otázka následne riešila.</p> <p>Presne takýto prístup však možno vytýkať v napadnutom rozsudku krajského súdu. Tento totiž zjavne nepredstavuje „konečnú stanicu“ v spore o vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam, keďže tieto následne majú byť prejednané v dedičskom konaní, a podľa úvah krajského súdu právne hodnotenie vlastníckeho titulu sťažovateľov môže byť relevantné až v eventuálnom neskoršom konaní o určenie vlastníckeho práva. Ústavný súd však konštatoval, že takéto úvahy okrem zjavného predlžovania stavu právnej neistoty sťažovateľov, ako aj právnych nástupcov poručiťovi, ktoré sú spojené s „rozmnožovaním sporov“, nekorešponujú s princípmi materiálneho právneho štátu, v ktorom je ústavnou právomocou a zároveň povinnosťou súdov občianskoprávne spory rozhodovať (čl. 142 ods. 1 ústavy), a nie presúvať ich rozhodnutie na ďalšie eventuálne spory.</p> <p>Ústavný súd preto nevidí žiaden rozumný dôvod, prečo by sa otázka dobrej viery sťažovateľov, ktorí tvrdia, že nadobudli predmetné nehnuteľnosti dobromyseľne, nemohla (nemala) skúmať v konaní o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi, a to cez splnenie procesnej podmienky, ktorou je naliehavý právny záujem na určení. Uvedené platí zvlášť za situácie, že sťažovatelia tento argument v konaní efektívne uplatnili.</p> <p>V napadnutom rozsudku krajského súdu však absentuje akékoľvek vyváženie kolidujúcich práv žalobcov ako právnych nástupcov pôvodného vlastníka (poručiťovi) a sťažovateľov, ktorí o sebe tvrdia, že sú dobromyseľnými nadobúdateľmi, ktorým má byť poskytnutá súdna ochrana ich vlastníckeho práva. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>V časti namietajúcej porušenie práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu nebolo sťažnosti vyhovené, pretože vec bude opätovne riešiť krajský súd, ktorý posúdi opodstatnenosť ochrany vlastníckeho práva sťažovateľov v prebiehajúcom spore podľa už uvedených zásad a princípov vzťahujúcich sa aj na predmetný spor.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Co 71/2013 z 25. februára 2015 porušené boli.</u> 2. <u>Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Co 71/2013 z 25. februára 2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u> 3. <u>Sťažovateľom priznal náhradu trov konania.</u> 4. <u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru</p>	<p>ÚS SR: I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, m. m. I. ÚS 50/2010, I. ÚS 549/2015, I. ÚS 489/2016 ÚS ČR: m. m. I. ÚS 2219/2012, IV. ÚS 402/15, III. ÚS 415/15</p>

ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu - právo na spravodlivý proces majetok - majetkové právo

spisová značka	I. ÚS 699/2016
populárny názov	Zásada voľného hodnotenia dôkazov súdmi a jej limity
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	19.04.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Zásada voľného hodnotenia dôkazov napriek pomenovaniu nevytvára všeobecnému súdu priestor pre ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov. Práve prípadná svojvôľa v procese hodnotenia dôkazov je nežiaducim prvkom v súdnom konaní, ktorý zakladá nielen rozpor postupu a naň nadväzujúceho súdneho rozhodnutia so zákonom, ale aj so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, lebo svojvôľa konajúceho súdu je hrubým narušením spravodlivej objektivity a kvality súdneho rozhodovania.
skutkový stav a základné fakty	Slovenská republika – Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky ako žalobca sa žalobou doručenou okresnému súdu 8. júla 2010 domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, a to na základe vyvlastňovacieho výmeru z roku 1942, resp. vydržaním. Okresný súd rozsudkom z 12. decembra 2013 určil, že žalobca Slovenská republika je vlastníkom nehnuteľností bližšie špecifikovaných v žalobe. O odvolaní sťažovateľov (ktorí boli žalovanými v 2. až 6. rade v predmetnom konaní) proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 26. februára 2015 tak, že rozsudok okresného súdu v tejto časti potvrdil. Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu. K namietanému porušeniu označených práv malo dôjsť takou jednostrannosťou rozsudku krajského súdu, ktorá zakladá svojvôľu, nevysporiadaním sa so všetkými podstatnými námietkami obsiahnutými v odvolaní a pochybeniami krajského súdu aj v hodnotení dôkazov (krajský súd sťažovateľov nepresvedčil o tom, prečo pri rozhodovaní nechal do úvahy viaceré skutočnosti, na ktoré sťažovatelia poukazovali, napr. nepredloženie originálu vyvlastňovacieho výmeru s vyznačením doložky právoplatnosti, doručovanie vyvlastňovacieho výmeru atď').
z odôvodnenia	Ústavný súd zameril na proces objasňovania skutkového stavu veci a hodnotenia dôkazov okresným súdom a následne aj krajským súdom. Vzhľadom na to, že pri rozhodovaní o veci sťažovateľov pred okresným súdom a tiež krajským súdom platili ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), posudzoval ústavný súd sťažnosť podľa tohto zákona. Nielen zákonná, ale aj ústavná kvalita civilného súdneho konania sa totiž podstatným spôsobom prejavuje v hodnotení dôkazov konajúcim všeobecným súdom, ktoré musí zodpovedať § 132 OSP. Uvedené ustanovenie upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov, ktorá napriek pomenovaniu nevytvára všeobecnému súdu priestor pre ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov. Práve prípadná svojvôľa v procese hodnotenia dôkazov je nežiaducim prvkom v súdnom konaní, ktorý zakladá nielen rozpor postupu a naň nadväzujúceho súdneho rozhodnutia so zákonom, ale aj so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Zásada voľného hodnotenia dôkazov má teda svoje limity a jej kontrola sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého má súd uviesť, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný),

prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Problematika ústavnej akceptovateľnosti hodnotenia dôkazov všeobecným súdom je teda v rovine jej prieskumu úzko spätá s požadovanou kvalitou odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Aj v posudzovanom prípade ústavný súd vzhľadom na námietky sťažovateľov musel pristúpiť k prieskumu hodnotenia dôkazov krajským súdom zároveň s prieskumom odôvodnenia sťažnosťou napadnutého odvolacieho rozsudku a jeho kvality.

Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd nemohol odhliadnuť ani od konceptu, podľa ktorého odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu s prihliadnutím na § 219 ods. 2 OSP nemožno posudzovať izolovane.

Ako z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, rozhodujúcim dôvodom, pre ktorý okresný súd žalobe vyhovel, bola úvaha týkajúca sa vyvlastňovacieho konania v prospech žalobcu a z tejto časti odôvodnenia vyplýva, že okresný súd si osvojil názor, že vyvlastňovací výmer nadobudol právoplatnosť. Ústavný súd však považoval za potrebné upriamiť pozornosť na ďalšiu časť odôvodnenia rozsudku okresného súdu, ktorou sám okresný súd otázku právoplatnosti vyvlastňovacieho výmeru spochybňuje, keď uvádza: „*Aj pre prípad, ak by súd pripustil, že skutočne z nejakých dôvodov k právoplatnému vyvlastneniu predmetných nehnuteľností nedošlo, treba uviesť, že štát by sa stal ich vlastníkom z dôvodu vydržania. ...*“ Krajský súd na námietku sťažovateľov v odvolaní týkajúcu sa možného vydržania v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že: „*... Argumentácia prvostupňového súdu vo vzťahu k dobrej viere žalobcu a o vydržaní obstojí.*“

V súvislosti s týmito argumentmi okresného súdu a krajského súdu je potrebné uviesť, že ani okresný súd a ani krajský súd nemali v prípade jasného záveru o tom, že vyvlastňovací výmer bol právoplatný, dôvod uvádzať okolnosti týkajúce sa potencionálneho nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Pokiaľ tak urobili, iba v konaní vyvolali oprávnené u sťažovateľov pochybnosti o tom, či bol vyvlastňovací výmer právoplatný, a teda spochybnili zásadný záver, na ktorom boli ich rozhodnutia založené. Zároveň ústavný súd súhlasí s tvrdením sťažovateľov, že ani okresný súd a ani krajský súd sa nezaoberali v dostatočnej miere otázkou prípadnej dobromyseľnosti žalobcov ako predpokladu nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním.

Čo sa týka právoplatnosti vyvlastňovacieho výmeru, ústavný súd zistil, že žalobca predložil originál vyvlastňovacieho výmeru až na výzvu súdu. Nepredložil však originál vyvlastňovacieho výmeru s vyznačenou doložkou právoplatnosti.

Sťažovatelia spochybnili taktiež otázku doručovania vyvlastňovacieho výmeru, teda otázku, ktorá je rozhodujúca pre posúdenie právoplatnosti vyvlastňovacieho výmeru. Z časti odôvodnenia rozsudku okresného súdu, v ktorej sa okresný súd vysporiadal s uvedenou námietkou sťažovateľov, je tiež zrejmé, že okresný súd interpretuje dôkaz v prospech žalobcu, keď tvrdí, že obecný notársky úrad mal doručovať vyvlastňovací výmer aj M. Z., aj keď podľa názoru ústavného súdu táto skutočnosť z vyvlastňovacieho výmeru nevyplýva, pričom toto tvrdenie možno spochybniť aj počtom fyzických osôb, ktorým mali byť nehnuteľnosti vyvlastnené, a teda im mal byť podľa názoru okresného súdu doručovaný vyvlastňovací výmer.

Je zrejmé, že vykonané dôkazy vyhodnotil okresný súd a následne aj krajský súd značne jednostranne, a to v neprospech sťažovateľov, a s niektorými pre rozhodnutie významnými dôkazmi sa nevysporiadali vôbec, a tak neprípustným selektívnym prístupom k hodnoteniu dôkazov neprihliadali na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, tak ako im to ukladal § 132 OSP.

Keďže okresný súd a následne ani krajský súd na odvolanie sťažovateľov opomenuli dôležité skutočnosti prípadu, logicky ich do dôvodov svojho meritórneho rozhodnutia nepojali a nevyhodnotili ich a ku niektorým dôkazom pristupovali pri ich hodnotení jednostranne, stáva sa rozsudok krajského súdu nedostatočne odôvodneným, a to v ústavne významnej miere.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, že:

1. Základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

	<p>a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21 Co 35/2014 z 26. februára 2015 a jemu predchádzajúcim postupom porušené boli.</p> <p>2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21 Co 35/2014 z 26. februára 2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.</p> <p>3. Sťažovateľom priznal náhradu trov konania.</p> <p>4. Sťažnosti sťažovateľov vo zvyšnej časti nevyhovel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	<p>ÚS SR: II. ÚS 27/07, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 114/08, m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 327/08, III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04</p> <p>ESELP: H. c. Belgicko z 30. 11. 1987, Ruiz Torija a Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, § 132
klúčové slová	vlastníctvo vyvlastnenie

spisová značka	I. ÚS 740/2016
populárny názov	Rozhodovanie súdu o vrátení súdneho poplatku po uplynutí trojročnej prekluzívnej lehoty
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	10.05.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p>
analytická právna veta	Ani skutočnosti, že súdny poplatok za návrh bol vyrubený a zaplatený napriek tomu, že bolo dané oslobodenie od súdneho poplatku, účastník súdneho konania sa vrátenia poplatku domáhal pred uplynutím 3-ročnej lehoty a okresný súd pri rozhodovaní bol nečinný, nemôžu mať vplyv na zákonom ustanovený príkaz nemožnosti rozhodnúť o vrátení poplatku po 3 rokoch od jeho zaplatenia.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ uviedol, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 19 C 58/2012 na výzvu okresného súdu 27. apríla 2012 zaplatil súdny poplatok v sume 791,50 € za ním podaný návrh na začatie konania a neskoršie poplatok za odvolanie v sume 698 €. Sťažovateľ následne podaním doručeným okresnému súdu 10. mája 2013 požiadal o vrátenie ním zaplatených súdnych poplatkov za návrh a za odvolanie z dôvodu, že mu poplatková povinnosť nevznikla. Okresný súd rozhodol o vrátení súdneho poplatku zaplateného sťažovateľom za odvolanie v sume 698 €, nerozhodol však aj o vrátení súdneho poplatku za podaný návrh s poukazom na § 13 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) z dôvodu uplynutia viac ako troch rokov od zaplatenia tohto súdneho poplatku. Po usmernení zo strany krajského súdu (vrátením veci predloženej na odvolacie konanie bez rozhodnutia) okresný súd uznesením z 13. apríla 2016 zamietol návrh sťažovateľa na vrátenie súdneho poplatku (s poukazom na § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch). Krajský súd na základe odvolania sťažovateľa uznesenie okresného súdu z 13. apríla 2016 potvrdil svojím uznesením z 31. mája 2016.</p> <p>Podľa sťažovateľa je upretie práv na vrátenie súdneho poplatku v dôsledku nečinnosti súdu odopretím spravodlivosti súdom a súčasne porušením ústavne zaručeného vlastníckeho práva sťažovateľa ako aj jeho práva na súdnu ochranu.</p>
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd sa v prvom rade vysporiadal s existenciou svojej právomoci na prerokovanie veci vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a uznesením okresného súdu z 13. apríla 2016, ktoré bolo na základe odvolania sťažovateľa potvrdené uznesením krajského súdu z 31. mája 2016. Vzhľadom na to, že sťažovateľ mohol využiť a aj využil prípustný riadny opravný prostriedok – odvolanie proti uzneseniu okresného súdu, o ktorom rozhodol krajský súd, právomoc iného súdu (krajského súdu) poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa vylučuje</p>

právomoc ústavného súdu v tej istej veci, a preto ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu aj krajského súdu v súvislosti s ich nečinnosťou pri rozhodovaní o vrátení súdneho poplatku sťažovateľovi za podaný návrh. Vzhľadom na to, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bolo už konanie vo veci samej právoplatne skončené vrátane sťažovateľom namietaného rozhodovania o vrátení súdnych poplatkov, teda sťažovateľom namietané prieťahy v postupe okresného súdu, resp. postupe krajského súdu už netrvali, ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

Ústavný súd v ďalšom sústredil svoju pozornosť na prieskum možnosti porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu z 31. mája 2016, ktorým bolo potvrdené ako vecne správne uznesenie okresného súdu z 13. apríla 2016 o nevrátení súdneho poplatku sťažovateľovi v sume 791,50 € za návrh na začatie konania z dôvodu, že tento bol zaplatený v čase presahujúcom tri roky pred rozhodovaním okresného súdu o jeho (ne)vrátení.

Ústavný súd sa už v minulosti vo svojej rozhodovacej praxi zaoberal sťažnosťami namietajúcimi porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy nevrátením súdneho poplatku pre uplynutie prekluzívnej lehoty uvedenej v § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch.

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 274/2013-14 zo 16. mája 2013 rozhodol v obdobnom prípade, ako je prípad sťažovateľa, a to tak, že sťažnosť (ktorou bolo namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012 potvrdzujúceho uznesenie Okresného súdu Trnava č. k. 16 C 49/2005-284 z 26. júla 2011 o nevrátení súdneho poplatku) odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd v označenom rozhodnutí v plnom rozsahu akceptoval závery všeobecného súdu, že ustanovenie § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch neumožňuje súdu rozhodnúť o vrátení súdneho poplatku z dôvodov podľa § 11 citovaného zákona po uplynutí 3-ročnej lehoty od jeho zaplatenia, okrem jedinej výnimky, a to vrátenia poplatku z dôvodu späťvzatia návrhu pred pojednávaním. Teda ani skutočnosti, že súdny poplatok za návrh bol vyrubený a zaplatený napriek tomu, že bolo dané oslobodenie od súdneho poplatku, účastník súdneho konania sa vrátenia poplatku domáhal pred uplynutím 3-ročnej lehoty a okresný súd pri rozhodovaní bol nečinný, nemôžu mať vplyv na zákonom ustanovený príkaz nemožnosti rozhodnúť o vrátení poplatku po 3 rokoch od jeho zaplatenia.

Vzhľadom na vzťahujúcu sa zákonnú úpravu a závery doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ako aj ustálenú rozhodovacia činnosť všeobecných súdov bolo podstatnou otázkou v prípade sťažovateľa vyhodnotiť existenciu takých okolností, ktoré by mohli v danom prípade nasvedčovať popretiu spravodlivosti striktnou aplikáciou *expressis verbis* vyjadreného zákonného príkazu o tom, že súd nemôže rozhodnúť o vrátení súdneho poplatku po uplynutí troch rokov od jeho zaplatenia, okrem zákonom ustanovených výnimiek (o akú výnimku v danom prípade nejde). Ústavný súd konštatoval, že v posudzovanej veci nie sú dané také okolnosti, ktoré oproti skoršiemu rozhodnutiu ústavného súdu v obdobnej veci nasvedčovali popretiu samotnej podstaty požiadavky spravodlivého procesu.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd zdôraznil, že legitímna nádej sťažovateľa na vrátenie súdneho poplatku môže existovať iba v prípade, ak sťažovateľ spĺňa podmienky na jeho vrátenie. Jednou z týchto podmienok však je i to, že všeobecný súd rozhodne o jeho vrátení počas prekluzívnej trojročnej lehoty. Ústavný súd poukázal aj na možnosť sťažovateľa domôcť sa náhrady ujmy, ktorá mu vznikla v príčinnej súvislosti s nečinnosťou okresného súdu pri rozhodovaní o vrátení súdneho poplatku a najmä s jeho dôsledkami, na ktorú poukázal aj krajský súd vo svojom vyjadrení, t. j. možnosť sťažovateľa uplatniť si nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ak v príčinnej súvislosti s prieťahmi v konaní okresného súdu mu takáto škoda zjavne nevrátením poplatku

	vznikla. Ústavný súd preto konštatoval, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je založené na záveroch, ktoré sú v rozpore s princípmi spravodlivého konania, a preto sťažnosti sťažovateľa ani v tejto časti nevyhovel. Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že: <u>Sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.</u>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	ÚS SR: III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, II. ÚS 44/03, I. ÚS 117/05, I. ÚS 200/2011, I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00, m. m. IV. ÚS 236/07, IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07, IV. ÚS 312/07, III. ÚS 328/05, II. ÚS 790/2016, IV. ÚS 544/2012, II. ÚS 274/2013 EŠLP: Georgidas v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997, rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B Komisia pre ľudské práva: sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H. v. United Kingdom
súvisiace právne predpisy	zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	poplatok - oslobodenie lehota - zákonná legitímne očakávanie

Uznesenie:

spisová značka	I. ÚS 211/2017
populárny názov	Lehota na uplatnenie práva na odpustenie alebo na poskytnutie zľavy z nájomného podľa § 675 Občianskeho zákonníka
sudca spravodajca	Milan Lalič
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	19.04.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka bola v právnom postavení žalovanej účastníkom konania o zaplatenie sumy 4 404,83 € s príslušenstvom vedeného na okresnom súde. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 15. apríla 2015, ktorým bola sťažovateľke uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2 124,83 € s príslušenstvom. Z dôvodu sťažovateľkou podaného odvolania bol uvedený rozsudok okresného súdu preskúmaný krajským súdom. Krajský súd napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Podstata argumentácie sťažovateľky sa týka interpretácie § 675 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje lehotu na uplatnenie práva na odpustenie alebo na poskytnutie zľavy z nájomného. Žalobcom uplatnený nárok predstavoval dlžné nájomné za nebytové priestory, ktoré boli na základe nájomnej zmluvy prenechané do užívania sťažovateľke. Sťažovateľka však nemohla časť prenajatých priestorov v období od novembra 2008 až do júla 2010 riadne užívať, preto vzniesla kompenzačnú námietku spočívajúcu v uplatnení nároku na zľavu z nájomného v zmysle § 674 Občianskeho zákonníka. Všeobecné sudy na kompenzačnú námietku neprihliadli, pretože ju sťažovateľka uplatnila po uplynutí prekluzívnej lehoty určenej v § 675 Občianskeho zákonníka, ktorej začiatok sudy určili na čas, od kedy došlo k obmedzeniu užívania prenajatých priestorov. Sťažovateľka s takýmto výkladom § 675 Občianskeho zákonníka

	<p>nesúhlasí, pretože je podľa nej v rozpore s účelom zákona, ako aj s ustálenou judikatúrou. Napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu z 15. apríla 2015, je podľa sťažovateľky v dôsledku týchto nedostatkov arbitrárny.</p>
z odôvodnenia	<p>Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva podľa čl. 20 ústavy a čl. 11 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.</p> <p>Sťažovateľka vyjadruje zásadný nesúhlas s výkladom § 675 Občianskeho zákonníka, ktorý v prejednávanej veci aplikoval okresný súd a s ktorým sa krajský súd plne stotožnil.</p> <p>Začiatok plynutia lehoty podľa § 675 Občianskeho zákonníka (šesť mesiacov, pozn.) na uplatnenie zľavy z nájomného bol okresným súdom a následne krajským súdom určený na čas, keď došlo k obmedzeniu v užívaní prenajatých priestoroch (v prípade sťažovateľky na november 2008). Sťažovateľka si právo na zľavu z nájomného uplatnila listom z 19. júla 2010, teda v čase, keď právo na poskytnutie zľavy z nájomného už zaniklo. Podľa sťažovateľky však právo na poskytnutie zľavy z nájomného nie je viazané na okamih vzniku prekážky v užívaní, ale na existenciu skutočností zakladajúcich právo na zľavu. Právo na zľavu tak vzniká za každý deň trvania prekážky samostatne. Sťažovateľka v tejto súvislosti uvádza „<i>stanovisko Najvyššieho súdu SSR, Cpj 11/77, z 15.6.1977, R 14/1978</i>“. Ústavný súd vo vzťahu k uvedenému stanovisku považuje za potrebné uviesť, že sa vzťahovalo na § 170 Občianskeho zákonníka, ktorý bol zrušený zákonom č. 509/1991 Zb., ktorým sa mení, dopĺňa a upravuje Občiansky zákonník. Zmienené „<i>stanovisko Najvyššieho súdu SSR, Cpj 11/77, z 15.6.1977, R 14/1978</i>“, ktoré tvorilo nosnú časť argumentácie uvedenej v sťažnosti, nebolo možné aplikovať na prejednávanú vec. Navyše, ustanovenie vyše dvadsať rokov neplatného § 170 Občianskeho zákonníka upravovalo zásadne odlišné spoločenské pomery – tzv. osobné užívanie bytov a úpravu úhrad za užívanie bytov a služby. V prípade sťažovateľky však išlo o dlžné nájomné za nebytové priestory. Uplatnená argumentácia sťažovateľky preto nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Právny výklad a ani závery krajského súdu nie sú svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov v prejednanom prípade už zmieneneho § 675 Občianskeho zákonníka, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.</p> <p>Sťažovateľka tiež namieta porušenie základného práva podľa čl. 20 ústavy a čl. 11 listiny, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd zdôrazňuje, že uvedenými ustanoveniami ústavy a listiny sa zaručuje ochrana vlastníctva, vlastníckeho práva, právo dediť majetok či vyvlastnenie. V prípade čl. 1 dodatkového protokolu ide o ochranu majetku. Sťažovateľka užívala nebytové priestory na základe nájomnej zmluvy, pretože nebola ich vlastníkom. Preto napadnutým rozsudkom nemohlo ani dôjsť k porušeniu týchto práv sťažovateľky hmotného charakteru. Z uvedeného je zrejmé, že niet príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ústavy a čl. 11 listiny či práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že nezistil možnosť sťažovateľkou namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ani porušenia jej základného práva podľa čl. 20 ústavy a čl. 11 listiny a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Sťažnosť sťažovateľky odmietol.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	<p>ÚS SR: II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08, II. ÚS 88/01, m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05, m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09, I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00, II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010</p>
súvisiace právne predpisy	<p>zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, § 675</p>

klúčové slová	lehota - zmeškanie lehoty práva a slobody – základné ľudské práva a slobody - právo vlastniť majetok práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu - právo na spravodlivý proces judikatúra
----------------------	--

spisová značka	I. ÚS 226/2017
populárny názov	Preskúmanie zákonnosti rozhodnutí ústavu na výkon trestu odňatia slobody v rámci správneho súdnictva
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	03.05.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 16 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 2
analytická právna veta	Ústav na výkon trestu odňatia slobody pri ukladaní disciplinárneho trestu odsúdenému nerozhoduje ako správny orgán (s výnimkou prípadu podľa § 97n ods. 1 zákona o výkone trestu, ak má konanie odsúdeného znaky priestupku). Disciplinárne trestanie odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody má totiž ideový a aj normatívny základ v trestnej oblasti a je len pokračovaním výkonu trestnej politiky štátu proti páchatelom trestných činov. Podradenie disciplinárneho trestania odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody pod správne právo a jeho následné preskúmanie správnymi súdmi by z dogmatického hľadiska znamenalo nesprávnu unifikáciu dvoch dichotomických právnych odvetví s odlišnými právnymi zásadami a odlišným spoločenským účelom.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa žalobou doručenu krajskému súdu domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutí ústavu na výkon trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby, ktorými boli zamietnuté jeho žiadosti o vykonanie návštevy priamym kontaktom v zmysle § 24 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o výkone trestu“). Krajský súd svojím uznesením z 24. novembra 2015 konanie o tejto žalobe zastavil a vec na ďalšie konanie postúpil krajskej prokuratúre. Najvyšší súd uznesením zo 17. januára 2017 uznesenie krajského súdu z 24. novembra 2015 na odvolanie sťažovateľa potvrdil. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľ poukazuje na rozdielnu rozhodovaciu prax vyskytujúcu sa v obdobných veciach so záverom, že konajúce súdy mu upreli možnosť súdneho prieskumu rozhodnutí ústavu ako rozhodnutí orgánu verejnej správy.
z odôvodnenia	<u>1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu</u> Z obsahu sťažnosti a jej príloh je zjavné, že namietané uznesenie krajského súdu vrátane postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, boli predmetom súdneho prieskumu realizovaného najvyšším súdom na základe podaného odvolania sťažovateľa. Odvolacie konanie bolo skončené namietaným uznesením najvyššieho súdu. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv namietaným uznesením krajského súdu, preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť. <u>2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu</u> Ústavný súd preskúmal namietané uznesenie najvyššieho súdu, v ktorom tento

súd potvrdil správnosť záverov uznesenia krajského súdu, keď rovnako ako najvyšší súd konštatoval, že žalobou sťažovateľa napadnuté rozhodnutia ústavu nepodliehajú prieskumu rozhodnutí v rámci správneho súdnictva.

Ústavný súd rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bol odôvodnený právny záver o zastavení konania a postúpení veci krajskej prokuratúre, považuje za právne logické a plne korešpondujúce podstate a účelu aplikovanej právnej úpravy.

Ústav na výkon trestu odňatia slobody pri ukladaní disciplinárneho trestu odsúdenému nerozhoduje ako správny orgán (s výnimkou prípadu podľa § 97n ods. 1 zákona o výkone trestu, ak má konanie odsúdeného znaky priestupku). Disciplinárne trestanie odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody má totiž ideový a aj normatívny základ v trestnej oblasti a je len pokračovaním výkonu trestnej politiky štátu proti páchatelom trestných činov. Ústavný súd zastáva názor, že podradenie disciplinárneho trestania odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody pod správne právo a jeho následné preskúmavanie správnymi súdmi by z dogmatického hľadiska znamenalo nesprávnu unifikáciu dvoch dichotomických právnych odvetví s odlišnými právnymi zásadami a odlišným spoločenským účelom.

Rozhodnutie najvyššieho súdu nielenže korešponduje uvedenej právnej dogmatike, ale má jasný základ aj v platnom a účinnom práve, keďže podľa § 97n ods. 1 zákona o výkone trestu rozhodnutie o uložení disciplinárnej odmeny a rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu nie je okrem stanovenej výnimky preskúmateľné súdom. Navyše, v konkrétnom prípade sťažovateľa nešlo o rozhodnutie prijaté v konaní o disciplinárnom previnení, keďže spôsob vykonania návštevy bol priamo regulovaný zákonom a na ňu nadväzujúcou vykonávacou normou.

Napádané uznesenie najvyššieho súdu dostatočne odpovedá aj na sťažovateľom predloženú argumentáciu o rozdielnej rozhodovacej praxi konajúcich súdov v obdobných veciach, keďže podrobne analyzuje dopad legislatívnych zmien spôsobených zákonom č. 370/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na dovtedajšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov, a zároveň poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu vydané vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Sžo 140/2015 z 25. mája 2016, ktoré bolo publikované aj v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky s účelom úpravy rozhodovacej praxe všeobecných súdov v obdobných veciach.

Podľa názoru ústavného súdu tak uznesenie najvyššieho súdu preto nemohlo relevantne zasiahnuť do podstaty základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, ani práva na prístup k súdu zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru a vzhľadom na dostatočne odôvodnený (a ústavne zlučiteľný) právny záver o tom, že napádané rozhodnutia ústavu nie sú rozhodnutiami orgánov verejnej správy, ani do obsahu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 2 ústavy, resp. čl. 36 ods. 2 listiny. Vzhľadom na výsledok namietaného súdneho konania (zastavenie konania a postúpenie veci krajskej prokuratúre) ústavný súd zastáva názor, že sťažovateľom napádané porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy je v prípade takéhoto porušenia v rámci ďalšieho konania plne reparaovateľné, preto skúmanie namietaného porušenia označeného práva v tejto fáze konania považuje ústavný súd za nadbytočné.

Vychádzajúc zo skutočnosti, že uznesenie najvyššieho súdu obsahuje rozsiahlu právnu argumentáciu svojho záveru o právomoci krajskej prokuratúry na preskúmanie zákonnosti napádaných rozhodnutí ústavu v rámci jej dozorových oprávnení v miestach, kde sa vykonáva trest odňatia slobody, ústavný súd nenachádza ani žiadnu relevantnú príčinnú súvislosť medzi obsahom základného práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia zaručeného čl. 16 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života zaručeného čl. 19 ods. 2 ústavy a obdobne práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, že:

Sťažnosť sťažovateľa odmietol.

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	ÚS SR: I. ÚS 66/98, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05, m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07, III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08, III. ÚS 715/2016
súvisiace právne predpisy	zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	trest - účel trestu správne súdnictvo - rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov prokurátor, prokuratúra - dozor prokurátora orgán - verejnej moci

spisová značka	I. ÚS 270/2017
populárny názov	Pojednávania v dedičskom konaní
sudca spravodajca	Milan Lalič
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	24.05.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Jedna z osobitostí konania o dedičstve spočíva aj v tom, že konanie o dedičstve vedie notár ako súdny komisár. Pojednávania, ktoré boli v dedičskom konaní uskutočnené pred notárom, je tak vždy nutné považovať za pojednávania vykonané súdom, na ktoré sa vzťahujú štandardné procesné záruky, avšak so zákonnou výnimkou neverejnosti. Zákonná výnimka neverejného pojednávania pred notárom však automaticky neznamená, že súdy sú pri ďalšom procesnom postupe následne povinné nariadovať pojednávanie vo veci.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka bola ako dcéra poručiťky účastníčkou konania v dedičskej veci prejednávanej pred okresným súdom. V merite veci bol podstatný a sporný návrh sťažovateľky, aby voči zákonnému dedičskému podielu jej brata, ktorý bol taktiež účastníkom konania, bolo započítané to, čo dostal od poručiťky počas jej života. Okresný súd sa s argumentáciou sťažovateľky nestotožnil a uznesením z 11. októbra 2013 rozhodol tak, že sťažovateľke a jej bratovi potvrdil nadobudnutie dedičstva podľa ich zákonných dedičských podielov, teda každému vo výške jednej polovice. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom okrem nedostatočných skutkových zistení a nesprávneho posúdenia veci namietala i to, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že okresný súd nenariadil vo veci ani jedno pojednávanie. Krajský súd v odvolacom konaní nezistil pochybenia prvostupňového súdu a uznesenie okresného súdu napadnutím uznesením potvrdil v celom rozsahu. Voči uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka na základe obdobných dôvodov dovolanie, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu odmietnuté ako neprípustné.
z odôvodnenia	Podstatu ústavnej sťažnosti tvoria dve argumentačné línie sťažovateľky. Sťažovateľka jednak namietala nesprávne právne posúdenie veci zo strany konajúcich súdov v korelácii s nedostatočným odôvodnením napadnutých uznesení. Druhá námietka je procesnoprávna, sťažovateľka pomerne obsírne namietala, že v konaní pred súdmi nedošlo k nariadeniu pojednávania, pričom pojednávania v konaní pred notárom ako súdnym komisárom nepovažuje za dostatočné z pohľadu procesných záruk (najmä požiadavkou verejnosti), a je teda toho názoru, že celý proces bol nesúladný so základnými právami garantovanými ústavou a dohovorom. Ústavný súd pristúpil k prieskumu napadnutého uznesenia krajského súdu a uznesenia najvyššieho súdu, pričom zistil a podotýka, že námietky sťažovateľky sú vo svojej podstate zhodné s tými, ktoré už uplatnila v odvolacom a dovolacom konaní pred všeobecnými súdmi. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd zistil, že krajský súd sa danou vecou riadne zaoberal, príslušné právne normy interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, rozviedol, akými úvahami sa pri svojom

	<p>rozhodovaní riadil, a svoje rozhodnutie tiež zrozumiteľne a preskúmateľným spôsobom odôvodnil. Vôbec preto nemožno tvrdiť, že by bolo uznesenie krajského súdu zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.</p> <p>Ústavný súd sa ďalej zaoberal námietskou porušenia základného práva, ktoré malo spočívať v tom, že všeobecné súdy rozhodli vo veci sťažovateľky bez nariadenia pojednávania. Vo vzťahu k uvedenému ústavný súd poznamenáva, že s touto námietskou sťažovateľky sa dostatočne a presvedčivo vysporiadal už najvyšší súd pri skúmaní prípustnosti dovolania. Ústavný súd sa plne stotožnil s argumentáciou najvyššieho súdu a len z dôvodu presvedčivosti tohto rozhodnutia dopĺňa, že konanie o dedičstve nie je a ani v rozhodnom čase účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) nebolo sporovým konaním. Ide o nesorové konanie, v ktorom sa neuplatňuje princíp kontradiktórnosti konania a ktoré súd začne aj bez návrhu. Špecifická povaha tohto konania má za následok, že sa na neho nevzťahovala väčšina všeobecných ustanovení o postupe súdu v sporových konaniach, ale postup v dedičskom konaní bol upravený osobitne v piatej hlave Občianskeho súdneho poriadku. Jedna z osobitostí konania o dedičstve spočíva aj v tom, že konanie o dedičstve vedie notár ako súdny komisár. Pojednávania, ktoré boli v dedičskom konaní uskutočnené pred notárom, je tak vždy nutné považovať za pojednávania vykonané súdom, na ktoré sa vzťahujú štandardné procesné záruky, avšak so zákonnou výnimkou neverejnosti (§ 116 ods. 1 OSP). Zákonná výnimka neverejného pojednávania pred notárom však automaticky neznamená, že súdy sú pri ďalšom procesnom postupe následne povinné nariaďovať pojednávanie vo veci, ako to požaduje sťažovateľka. Naopak, možnosť rozhodnúť bez nariadenia pojednávania v dedičskom konaní možno indikovať aj priamo (gramatickým výkladom) zo znenia ustanovenia § 175zd OSP: „<i>Ak sa prejednanie dedičstva neskončilo vydaním osvedčenia o dedičstve, notár pripraví všetky potrebné podklady na vydanie uznesenia súdu a návrh na uznesenie súdu...</i>“ Z citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku je zrejmé, že zákonodarca nepredpokladal, že by po pojednávaniach uskutočnených pred notárom ako súdnym komisárom bolo potrebné nariaďovať ďalšie pojednávanie aj pred súdom. Predpokladá sa, že uznesenie súdu o dedičstve podľa § 175q OSP bude vydané na základe skutkového stavu zisteného notárom. Ústavný súd tak z týchto dôvodov dospel k záveru, že pojednávania v dedičskom konaní, ktorého účastníčkou bola aj sťažovateľka, boli riadne nariadené aj vykonané. Sťažovateľka mala široký priestor na realizáciu svojich procesných práv – na predkladanie vlastnej argumentácie, na návrhy na vykonanie dokazovania a vyjadrenie sa k nemu a pod. Ústavný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že krajský súd a najvyšší súd postupovali v súlade s platnými a účinnými procesnými normami, a to samo osebe vylučuje možnosť zásahu do základných práv sťažovateľky.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Sťažnosť sťažovateľky odmietol.</u></p>
použitá odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	ÚS SR: I. ÚS 56/03, II. ÚS 101/03, I. ÚS 229/07, II. ÚS 21/96, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 5/2011
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	vylúčenie verejnosti práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu dedenie, dedičstvo - dedičské konanie

Nález - priet'ahy:

spisová značka	I. ÚS 559/2016
populárny názov	Priet'ahy v konaní o nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a	Nález - Nález

spôsob vybavenia	
dátum rozhodnutia	03.05.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	
skutkový stav a základné fakty	Predmetom posudzovaného konania je rozhodovanie o uplatnenom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu užívania nehnuteľnosti bez právneho titulu, ktorej vlastníkom je sťažovateľ. V predmetnom konaní vystupuje sťažovateľ ako žalobca. Sťažovateľ sa domáhal zaplata peňažnej sumy návrhom na vydanie platobného rozkazu z 12. októbra 1998 a od tohto dátumu sa napadnuté konanie neskončilo právoplatným rozhodnutím vo veci samej.
z odôvodnenia	<p>Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.</p> <p>1. Ústavný súd predovšetkým konštatoval, že predmetom napadnutého konania je posúdenie nároku sťažovateľa na zaplata sumy za užívanie časti nehnuteľnosti bez právneho nároku. Z hľadiska kritéria zložitosti veci ústavný súd dospel k záveru, že skutkovo ani právne v danom prípade nie je možné hovoriť o zložitej veci. Konanie však bolo dvakrát prerušené pre súvisiace konania medzi tými istými účastníkmi konania, kde v jednom prípade sa riešila otázka, či kúpna zmluva, na základe ktorej sa sťažovateľ stal vlastníkom nehnuteľnosti, je platná, a v druhom prípade sa riešila otázka veľkosti užíwanej nehnuteľnosti, pričom obe konania mali vplyv na priebeh napadnutého konania. Je však potrebné zdôrazniť, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa zásadným spôsobom nepodieľal na prietahoch v konaní. Ústavný súd však musel prihliadnuť aj na skutočnosť, že aj z dôvodu návrhu sťažovateľa bolo pojednávanie odročené, pretože sporové strany rokovali o mimosúdnej dohode, ku ktorej napokon nedošlo. Sťažovateľ taktiež v priebehu napadnutého konania požadoval vykonať dôkaz – výsluch znalkyne ako svedka, pričom pre jej zaneprázdnenosť muselo byť pojednávanie odročené napriek tomu, že ponúkla písomné zodpovedanie položených otázok. Na druhej strane, sťažovateľ sám požiadal o pokračovanie v konaní potom, ako mu bolo známe, že konania, pre ktoré bolo prerušené napadnuté konanie, boli právoplatne skončené. Sťažovateľ podal sťažnosť pre prietahy v konaní 18. mája 2016, pričom v odpovedi na sťažnosť predsedníčka okresného súdu uznala sťažnosť za čiastočne dôvodnú. 3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane významu predmetného konania pre jeho účastníkov. Pokiaľ ide o postup okresného súdu, ústavný súd vychádzal nielen z hľadiska sťažovateľom namietaného obdobia zbytočných prietahov, ale aj z hľadiska celkového priebehu posudzovaného konania. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, aj keď čiastočne plynulému postupu bránila zákonná prekážka prerušeného konania. Okresný súd uznesením zo 17. januára 2000 a z 13. februára 2013 prerušil súdne konanie z dôvodu, že na tunajšom súde medzi tými istými účastníkmi prebiehali iné konania, v ktorých sa riešili otázky, ktoré mohli mať význam pre rozhodnutie súdu. Z celkovej doby trvania konania (dosiaľ 17 rokov a 6 mesiacov) bolo viac ako 10 rokov prerušené pre zákonnú prekážku. Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a pripojených dokumentov, ako aj zo</p>

	<p>stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu, ústavný súd konštatoval predovšetkým neefektívne správanie okresného súdu, ktoré v spojitosti s celkovou dĺžkou súdneho konania (viac ako 17 rokov) mali za následok zistenie ďalších prieťahov (od mája 2014), pretože okresný súd nevykonával úkony smerujúce k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal. Obdobie od mája 2014 až dosiaľ je poznačené nariadovaním a odročovaním pojednávani z dôvodu práceneschopnosti sudcu. V tomto období okresný súd neurobil žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu veci. Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 298/1999 porušené bolo.</u></p> <p><u>2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 298/1999 prikázal konať bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>3. Sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 500 € a náhradu trov konania.</u></p> <p><u>4. Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	občianske súdne konanie - občiansko-právne konanie bezdôvodné obohatenie - vydanie prieťahy v konaní - neefektívny postup

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.